

Лимоненото момиче

Два-три километра плажна ивица, сгушена между носовете Емине и Кочан, разположени нейде по Северното Черноморие, дюни с растящи по тях тръстикоподобни треви и синкави пясъчни тръни, плаж с напъплили го десетки нудисти, непрекъснато заплашвана от свлачищата гора, приютяваща многобройните им биваци, безстилно пъстри, хаотични и прилични на временно спрели там цигански катунни – ето го цялото Иракли. И аз, застанал сред него: критикарски настроен тийнейджър, недоволен от странната хрумка на семейството си да ме доведе тук.

Но както разбрах впоследствие, това, първото ми стигане до Мястото, е било без особено значение, защото е било чисто пространствено. А придвижването в Мястото е особена работа и иска да стигнеш първо до себе си, за да стигнеш до Него. Истински до Мястото можеше да ме заведе само Ема.

Ема.

Ема с жълтата си рокля, Ема, тръпчица и лимонена, Ема във водата и Ема от водата, Ема, волен дух и първична материя.

Тя е навсякъде в спомените ми.

***

Боса, винаги боса, разбира се. Дори в най-горещата част от денонощието, когато слънцето пече безмилостно и превръща плажа в същинска адска пещ. Наблюдавам я от началото на пътеката как извлича от морето пълна кофа с вода. Остава още малко, стъпила в прибоя, попивайки хладилната му, за да събере кураж, поема

дъх, стиска здраво дръжката на кофата и се затичва през дюната. Бяга като нестинарка през нажежения до бяло пясък, през наситения с ослепително светла жега въздух. Когато достига заветната хладна пръст на пътеката, така се е засилила, че почти се блъска в мен. Появява се като внезапно заслепяващ очите ми слънчев лъч, нахлува с поразяващо жълтата си рокля, с мириса си на море и момиче в обсега на ръцете ми, които неволно простирам да я възпра, допирайки кръста и китката ѝ. Внезапно поразяващо усещане за жълтата ѝ рокля и горещата ѝ плът. Дръпвам се като опарен.

– Извинявай! Извинявай.. – повтаря тя забъркано.

– Не, не, няма нищо. Да ти помогна?

– Не, мерси. – категоричен отказ, който ми подсказва, че въпросът е бил глупав. В очите ѝ се прокрадва спокойно гордото и леко насмешливо „Нима предлагаш помощ на мен, амазонката?“ Дива, жилава, гъвкава и силна като стъблата на заобикалящите ни осики, естествено, че не иска помощ. Усмивва се на сбогуване, завърта се и продължава нагоре по пътеката с танцова стъпка.

– Как се казваш? – извиквам след нея.

Тя се извързва и казва:

– Ема.

Усмиввам се в отговор и тя отново тръгва нагоре.

– Емалин... – промълвявам замислено на себе си зад гърба ѝ.

Ема се извързва като тайфун, жълтата рокля се увива около бедрата ѝ, водата от кофата се разплисква в краката

ѝ, просъсквайки при съприкосновението с нажежените ѝ стъпала.

– Какво? – пита, смаяна.

– Нищо! – стряскам се аз. В следващия момент изуменият ѝ поглед неудържимо ме подтиква да побягна надолу към плажа. Така и правя. Знам, че продължава да стои там с кофата в ръка и да гледа стреснато след мен. Соленият допир на кожата ѝ и памучното усещане за роклята ѝ е полепнало по дланите ми.

***

Привечер на брега. Ема и родителите ѝ слизат на плажа.

Тя изглежда бърза да влезе във водата. Пръстите ѝ гъвкаво разкопчават копчетата на жълтата рокля и тя се свлича в краката ѝ. Голото ѝ тяло се белва, мрамор на фона на кобалтовосиньото море. Отпускам книгата в скута си и затаявам дъх, снишавайки се сред дюните. Гледам я как пристъпва напред и нагазва във водата с ръце на кръста, замислено плъзгайки поглед по хоризонта. Бавно навлиза в морето, докато краищата на косата ѝ не се потапят в солените вълни, и тогава внезапно се хвърля във водата с главата напред. Гмурка се като делфин, играе си като дете и и е пленителна като сирена. Къпе се поне час. Като че е родена от водата. Известно време се преструва, че не чува виковете на родителите си да излиза вече, но накрая е принудена да ги послуша. Излиза с демонстративно нежелание, отлагайки до последно момента на измъкването от морето. Плува навън с изцяло потопено във водата тяло

чак до самия прибор, когато коремът ѝ докосва дъното. Вече няма накъде, изправя се, „красива и страшна като стегната за бой войска“. В отиващата си лилавееща светлина на свечеряването, голото ѝ тяло проблясва, цялото мокро и лъскаво от водата.

Откъсвам поглед от нея не от смущение, а защото е неучтиво да я зяпам така, а вече би могла да забележи. Всъщност, кой знае защо, да я гледам гола е най-нормалното нещо на света. Като че именно на това място голотата ѝ принадлежи естествено. Милион пъти по-смущаваща и лъстива е с жълтата си рокля, която сякаш крие невъобразими тайни отдолу. Не мога да гледам към нея, без да се смутя неимоверно.

Прекъсвам размишленията си и отново я потърсвам с поглед: вече би трябвало да се е облякла.

Обаче явно я влече все към водата. Действително облякла се е и отново нагазва в приборя чак до бедрата, придържайки боязливо полите на роклята си. Пристъпва внимателно успоредно на брега, усмихва се на нещо свое и си пее. Цяла картинка на спокойно изящество, същинска нереида.

Зарейвам поглед в далечината и отново се замислям. Не мога да се освободя от чувството, че води някакъв вътрешен диалог с Иракли. Действително забелязва се от пръв поглед, че тя изглежда някак силно свързана с това място, сякаш се движи в унисон с неговите движения и е съставена от неговата материя. Внезапно разнесъл се глас зад рамото ми прекъсва размишленията ми: – И все пак... Как ме нарече?

Ема. Поникнала е от дюната сред пясъчните бодили, материализирал се до мен потайно вечерен лимо-

нонежълт цвят. Излязла е от водата и някак се е прокраднала зад гърба ми през дюните, неуловима като морски бриз.

– Емалин. – признавам смутено. – Извинявай, сигурно не обичаш да те преименуват. Стана спонтанно.

– Не, виж.. В действителност мразя да умаляват името ми. Ема е достатъчно кратко, за да е нужно да ми викат Ем. Сякаш с по-късото име скъсяват дистанцията, а всъщност просто загрозяват името. Ти си първият, на когото хрумва да го допълни. А защо Емалин, всъщност?

– Не знам. Така ми прозвуча. – Неочаквано и за самия себе си добявам:

– Имаш плавността на Емалин. – Значи Емалин... Красиво е. – казва, изчервявайки се. – Благодаря. Подхвърля ми бърза усмивка на сбогуване и се отдалечава по посока пътеката към бивака си, стъпвайки ловко между изящно острите си-неещи се бодили. Краят на роклята ѝ е мокър, близнат от някоя недоловена вълна.

***

На другата сутрин намерих бивака ѝ и я чаках пред палатката ѝ, докато не излезе от нея, все още рошава и ухаеща на сън.

– Вчера не се представих. Аз съм Александър. – изтърсих глупаво.

– Аз съм Емалин. – усмихна се тя. – Е... Да се разходим?

Истината беше, че на подсъзнателно ниво и тя не беше изненадана, че съм там.

Чисто и просто започнахме да се виждаме всеки ден, отношенията ни се завързаха леко и естествено, така, както се създават приятелствата в детинството. Взимах я сутрин от бивака ѝ и се разхождахме из Иракли. Вървах след нея между дюните и пя-

съчните лилии, вървах след нея из гората през знайни и незнайни биваци по различните пътеки, а много често дори без пътека, направо през склона или пък през дерето, захващайки се за корени и клони, подскачах след нея по камънаците след Пешова колиба. Иракли имаше необятна история, порядки и легенди. А тя можеше да ми разказва безкрай за всичко. Свежа и тръпчива като лимон, с меко жълтата си помучна рокля тя беше самият дух на мястото. Започнах да я наричам „лимонено момиче“. На нея изглежда ѝ харесваше.

Тя ме въвеждаше в тайните на мястото, но покрай това си говорехме много и за книги. И двамата обичахме да четем... Но впрочем, не. Не, ние не „обичахме да четем“ и мразехме този глупав израз. По повод четенето единственото, което ни идваше на ум, и най-доброто, което можехме да кажем, беше една мисъл от „Да убиеш присмехулник“: „И докато в този миг не се изплаших, че ще ми забранят да чета, аз не обичах да чета. Както не се обича дишането.“ А по висше благоволение на съдбата и двамата най-добре знаехме да дишаме чрез „Майстора и Маргарита“, Майстора и Маргарита“ бе любимата книга и на двама ни, от всички книги нея най-добре знаехме да обичаме.

Обсъждахме с часове Иракли и различни книги, много често преплитайки темите. Относно Иракли аз все така бях скептик. Според нея, правех всичко погрешно. Напътстваше ме с лека насмешка към моето невежество по основните въпроси:

– На първо място, разпънали сте на плажа. А по обед там, по думите на Димитър Димов, е „нещо средно между сауна и крематориум“.

– Димитър Димов? – вдигам вежди

аз. – Онзи Димитър Димов? „Осъдени души“, „Тютюн“ и прочее?

– Не, уф, разбира се, че не. Този Димитър Димов е местен чешит. Известен е още като Водния дух или просто като Духа. Впрочем издал е и книга за Иракли. Сега я чета.

– Интересна личност, значи. Но както и да е, разпънахме на плажа, защото беше най-лесно. Къде ще тръгнем да търсим сбоводен бивак в гората, че и да копаем после с теслите.

– Браво, Архимед. Открил си формулата за лесен живот на Иракли. – подигра ми се тя. – Не ви ли хрумна, че си има причина умните хора да предпочитат да са в гората. Първо, това, което вече ти казах. Второ, сутрин по изгрев слънцето непременно ви свети право в очите и ви буди. Трето, наоколо ви постоянно е шумно. Нормално, в крайна сметка живеете посред плажа. Как искаш Иракли да ти харесва, като дори не се възползваш от нещата, които ти предлага? Гората ни приютява като майка-закрилница, дава ни дом през нощта и убежище от жегата през деня. Гората е, за да живееш в нея, плажът е, за да ходиш да се къпеш. Азбучна истина.

– Е, съжалявам, не идвам на Иракли от 100 години като теб, Ема.

– Само от седемнайсет, Алекс – засмива се тя.

– Ти не беше ли на шестнайсет?

– Да, но за пръв път съм била тук, когато майка ми е била бременна с мен в осмия месец. А на следващата година съм проходила по плажа. Имам снимки. – усмивва се гальовно тя на спомена.

Дух на мястото ли? Какво съм си мислел? Че тя направо си беше плът от плътта му и кръв от кръвта му. Изградила бе връзката си с него още от утробата. „Тук съм у дома си“, повта-

ряше често тя. Какво ти у дома си. Там тя направо бе при корените си.

– Мисълта ми е, че не взимаш нищо от това, което Иракли иска да ти даде. – продължи тя. – Вчера ми се оплакваше, че пристигането тук напълно разстроило четенето ти. Говореше, че четеш „Тъй рече Заратустра“ и че за Ницше е нужно спокойствие и залез. Че само така си можел да го осмислиш пълноценно. Аз още не съм чела Ницше, но това е философия, а ти гледаш твърде плоско на нещата. Говори се с притчи, като в Библията. Дори там да се казва именно залез, защо си решил, че изгревът няма да свърши същата работа? И двете са символ на вечното прераждане. Всяка вечер слънцето залязва, за да има отново изгрев на сутринта. Дори залезът да е смърт, а изгревът – живот, нима едното не се прелива постоянно в другото? Възползвай се от единствените предимства на дюната: възможността да наблюдаваш изгрева още щом си отвориш очите, и тишината, която цари на плажа единствено по това време. Знаем, че ставаш рано, така че вместо да висии до безкрай в очакване да се събудя пред палатката ми, чети на фона на изгрева. Красиво е.

За нищо на света нямаше да ѝ призная, че смятам да я послушам още на другата сутрин.

***

С Ема прекарвахме много време заедно, и въпреки всичко прекарвахме и много време разделени. Тя имаше множество ежедневни традиции, свързани с Иракли, и да ги следва беше инстинкт, по-силен от нея. Всеки неин ден протичаше по строго определен начин. След обяд напимер четеше цял следобед в хамака си. В тези дълги следобедни часове

присъствието ѝ ми липсваше особено много, така че в главата ми се зароди щурата идея да се промъквам незабелязано под хамака ѝ, да лягам там и просто да се наслаждавам на близостта ѝ. Отначало изглеждаше мисията невъзможна: Ема не просто имаше усещането за всичко в Иракли, като да бе продължение на тялото ѝ, ами и аз не бях никак ловък в промъкването. Не бях свикнал да ходя бос като нея, та охках болезнено при настъпването на всяка по-твърда буца пръст. С времето обаче привикнах, а бях изучил идеално и всичките ѝ движения и бях разбрал основното: че човек не трябва да върви против мястото, ако иска да постигне нещо. Така се научих да се движа с природните стихии, успях да придобия ловката ѝ стъпка на хищник и да се доближавам без да ме усети, излягайки се внимателно едва на един дъх разстояние от нея.

Един следобед се бе потопила в „Мястото или сказание за Иракли“ от гореспоменатия Димитър Димов. Неочаквано тя зачете: „МЯСТОТО е населено със сталкери. Живи при живите, спомен със спомена, не само хора – всякаква твар. Сталкери, които не желаят да ти покажат щастието, тъй като твърдо вярват, че никой не ще да го пипне, да го вкуси, да го има. Дори да ги поиш с цистерни чист дестилат. Дори да ги храниш дни с прясно одрани плъхове. Дори да им гарантираш безсмъртие.

Те единствено знаят да водят.“ Изтръпването на гласа ѝ към края на фразата ме удари право в корема. Знаех, че е дошъл моментът да говоря с нея.

***

Вечер. Нощта се е спуснала над Иракли. По цялата плажна ивица като огнени цветя започват да изникват лагерни огньовете. Силата и магията на мястото сега се усещат най-концентрирано. Няма значение какво мислиш за Иракли, ти ги чувстваш и поне пред себе си ги признаваш. С Ема седим до нашия лагерен огън на дюната. Над нас – удивителен звезден небосклон, до нас – тъмният шум на морето. Ема се е загледала в далечината. На лицето ѝ има някак болезнено изражение. Няколко кичура коса са се изплъзнали от импровизирания ѝ кок и се развяват от вятъра. Роклята ѝ, през деня свежолятно жълта като лимон, сега е в тревожния цвят на Маргаритините цветя на отчаянието и самотата. Не е нито с Иракли, нито с мен, някаква мъка я разкъсва отвътре. Не за пръв път нощем става с нея тази тъмна трансформация.

– Ема. – повиквам я тихо. – Значи Сталкер, а?

– Откъде знаеш за Сталкерите? – сепва се тя.

– Не само ти можеш да бродиш из Иракли като сянка. Аз също се научих. От теб. – подхващам внимателно. – Виждаш ли. Имаш заложби за Сталкер.

– Кой ти каза, че искам да съм Сталкер?

– Гласът ти, когато проплака края на фразата за Сталкерите. А и Сказанието може да не съм чел, но Тарковски съм гледал. И тебе те виждам.

– Аз не ставам за Сталкер, Алекс.

– Не ме карай да се смея. Водиш ме из това място вече с дни, а аз все повече се приближавам до него.

– Но не си го достигнал.

– Защото за да ме въведеш, трябва да си Сталкер. А ти не си още. И ще

ти кажа защо. Стахуваш се дори да назовеш Иракли пред мен Мястото, както го наричаш в мислите си. Как ще ме въведеш в него, щом не можеш дори да ми откриеш името му? За да си Сталкер, не трябва да има страх.

А ти се страхуваш още да освободиш и последната си тайна, последната бариера, която те възпира нощем.

Само четенето не е достатъчно. Нищо казва „От всичко написано най-обичам написаното със собствената кръв. Пиши с кръв: и ще проумееш, че кръвта е дух. Не е така лесно да разбереш чуждата кръв: аз мразя хората, които си губят времето с четене. Който познава четеца, той не прави вече нищо за четеца. Само още едно столетие четци — и самият дух ще почне да вонее. Който пише с кръв и притчи, той иска не да го четат, а да го научат наизуст.“ Напиши го, Ема. Защо са ти тайни от Иракли. Виж се. Та ти си плът от плътта на това място и кръв от кръвта му, каквото напишеш с кръвта си, ще е писано с кръвта на Мястото. А Мястото, както знаеш, е вечно. Вечно ще е и написаното, а ти ще си свободна.

Ема слушаше мълчаливо, мълчаливо слушаше, слушаше, слушаше...

Накрая скочи на крака и избяга в нощта. Последно зърнах роклята ѝ, тревожно жълто петно на сред тъмните силуети на дърветата.

Легнах си в палатката с тежко чувство.

***

На сутринта се събудих от уханието на лимони. Измъкнах се сънено и тронаво от палатката, за най-голяма своя изненада настъпвайки едно тество кремави листа, оставени пред нея. Върху тях – един лимон.

Ема.

Изглеждаше невъзможно този

силен мирис да се носи само от този едничък лимон, но изглежда така беше. Завъртях го замислено между пръстите си, а с другата ръка вдигнах листата. Чак сега забелязах, че към тях има прикрепена малка бележка. Тя гласеше:

„Пиши с кръв: и ще проумееш, че кръвта е дух; Ръкописите не горят“ Смръщих се срещу бележката. Какво се опитваше да ми каже това момиче?

„Ръкописите“... Е, да де, но тук нямаше нищо написано... Или имаше? Очевидно ми намекваше, че има.

Така... „Пиши с кръв“, „кръвта е дух“... Значи, листите са изписани с кръв?

С дух? Но как така?!? Какъв е духът на Ема? Погледът ми пада първо върху лимона, а после и върху последната подчертана фраза: „не горят“.

В главата ми проблясва светкавица. Кръвта на лимоненото момиче е лимоновият сок!

За да видя написаното, трябва да приближа листите до огън! А, така или иначе, „ръкописите не горят“.

Що за дяволски шифър! Пръстите ми треперят, докато разравям багажа за запалка.

Когато най-после намирам и поднасям пламъка ѝ към първия лист, по него започват да се появяват разкривени, разтреперани, претръпнати думи, кафяви като стволите на дървовете в ираклийската гора.

„Нарекох я Морфея, което трябваше да означава „морска фея.“ Доста находчиво за Х годишния дребосък, какъвто съм била тогава.

Не можех да кажа кога съм се запознала с нея и на колко години съм била, както човек не може да каже как и кога се е запознал с майка си.

Тя просто беше в живота ми. Беше приятелка на майка ми и нейна кръстница, така че дори бяхме в някакво духовно родство.

Покрай майка ми бе станала и моя приятелка и за мен това

беше възможно най-пленителното приятелство, което изобщо може да се измисли. Фантазираше си с мен за феи и магии и се включваше в игрите и измислиците ми с не по-малка готовност от мен самата. Бяхме изградили цял митологичен свят, в центъра на който бяхме аз и тя, морската фея Морфея и огнената фея Нала Мел. Беше ми настойница в окултното и водачка в обредите. От нея се научих как се почитат много празници, най-важен сред които, разбира се, Еньовден. Лятното слънцестоене. Частта от ваканцията, през която с мама бяхме във Варна, с Морфея бяхме нераздерни. Денем пладнувахме като блажен прайд в „стаята при птичките“, както обичаше да нарича тя мансардната си спалня, тъпчехме се със сладко („храна за феи“) и тя и аз спяхме, вплетени в прегръдките си. Нощем се разхождахме край морето и се къпехме на лунна светлина, щом дойдеха „арабските нощи“ и водата станеше топла като чай. Беше времето на нашите магически лета и на нашата необятна като морето и неосприма като слънчевата светлина любов и как, как, как можеше да се предскаже тогава, че няма да минем заедно през живота си, че има нещо, способно насила да изтръгне една от друга сплетените ни ръце? Бях на четиринадесет ненавършени години, когато майка ми замина на някаква конференция и с Морфея останахме сами във Варна. Тя изживяваше тежко смъртта на баща си и това я подтикваше към крайни думи и постъпки. Привидно прекарвахме отлично, ходехме къде ли не и тя навсякъде ме представяше, разбира се, като „дъщеря ми“. Раздразнението ѝ обаче само търсеше откъде да избие и изблиъкът,

естествено, не закъсня. Дойде под формата на грозен скандал за едни снимки, припомнянето на подробностите около който би било оскърбление за човешкия дух и за който отдавна не ми се говори... Достатъчно е да кажа, че тя си науми, че я лъжа най-нагло, и едно прекрасно утро дойде да си иска обратно подаръците, които ми беше дала наскоро същото лято. Обяснението ѝ беше, че не съм достойна за магията им, а приятелството ни съм пожертвала за момичешкото си самодоказване. Малко е да се каже, че бях смаяна. Не можех да повярвам на това, което се случваше. В първите мигове на катастрофата не осъзнавах въобще последствията, не можех да предугадам бездната от самота, която се стоварваше върху мен. А после... После нищо. Сега, като гледам на нещата от дистанцията на времето, било е най-нормална раздяла с пристъпи на любов и омраза, с опити за забрава и за задържане на спомените, с прошка и с милостиво временно затихване на болното съзнание. Може да се каже обаче, че това бе първият ми сериозен сърдечен разрыв, и той дълбоко ме разтърси. Всяка любовна песен минаваше право през сърцето ми, защото ми напомняше Нея. Липсваше ми непрекъснато, всеки ден и всеки час. Бълнувах я и боледувах от нея. Дори Мястото не можеше да ме спаси от кошмарите ми. Споменът за нея все още е с мен, а през повечето време и аз го подхранвам усилено. Задържам сълзите в очите си, скъпернически пазя и последната си останала частичка морска вода от моята морска фея. А вероятно по-умното (и всъщност

единственото), което мога да направя, е да прочета още веднъж – за последно – думите от едно от писмата ѝ: „Разстояния и време не съществуват, ние сме заедно!“ И най-после да проумея, че нищо от това не се случи.“

Приключих четенето. Сега вече Разбрах. Втурнах се като луд да намеря Ема. Открих я в палатката ѝ... Спейки дълбоко. Трябваше цяла нощ да е седяла по турски пред палатката си в тънката си жълта рокличка и да е писала, да е треперила от студ и спомени и да е писала и едвам да е държала очите си отворени от умора, докато е овладявала треперенето на тялото си и е довършвала историята си, докато изгревът не прогонил окончателно тайнствената нощ с нейните шумове от гората и не пресушил и последните капки лимонов сок. Моето лимонено момиче се събуди към обед. Отвори очи, видя ме... И се хвърли в прегръдките ми, и изля цял порой от задържани сълзи. Пусна на свобода и последната останала частица Морфея. След което внезапно се успокои напълно. Изправи се, хвана ме за ръката и ме поведе надолу по пътеката, към морето. Пристъпвах след нея като сомнамбул. Излязохме на плажа, преминахме през дюните сред сините пясъчни бодили, та чак до морето. Без да каже и дума, Ема ме издърпа след себе си във водата. За да ме кръсти в името на Мястото. Жълта рокля, дъх на лимони. Последвах инстинктивно знака Му. Ема найсетне се бе превърнала в Сталкер.

Дарина Стоянова